

Till:
Region Jönköpings län
Utbildning och kultur
Box 1024
551 11 Jönköping
Utbildning.kultur@rjl.se

Stockholm 1 september 2017

KLYS synpunkter på remissversionen av den regionala kulturplanen för Region Jönköpings län 2018-2020

KLYS har tagit del av Region Jönköpings läns förslag till kulturplan för 2018-2020 och vill för de yrkesverksamma kulturskaparnas räkning härmed lämna följande synpunkter.

1 Inledning

KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd – företräder via sina 14 medlemsorganisationer ca 30 000 yrkesverksamma kulturskapare i Sverige. Dessa arbetar som bl.a. författare, dramatiker, journalister, bildkonstnärer, musiker, kompositörer, tonsättare, regissörer, skådespelare, filmare och dansare. Organisationerna samarbetar under KLYS paraply i frågor som rör t ex kulturpolitik, upphovsrätt, arbetsmarknad, trygghetssystem och yttrandefrihet.

KLYS utgör en samlad röst för Sveriges kulturskapare i den nationella kulturpolitiken. Samverkansmodellens inträde i den svenska kulturpolitiken har, förutom ett nytt sätt att fördela statliga bidrag till regional kulturverksamhet, inneburit en etablering av en ny kulturpolitisk karta där samverkan och dialog på alla plan är satt i fokus: mellan stat, region och kommun och där också det professionella kulturlivet och civilsamhället ska delta i dialogen.

Enligt förordningen ska de regionala kulturplanerna tas fram ”efter samråd med länets professionella kulturliv och det civila samhället”. Att använda sig av professionella kulturskapare som experter på sitt konstområde är ett utmärkt sätt att ta tillvara de professionella kulturskaparnas regionala erfarenheter, att utveckla diskussionen om kulturskaparnas villkor och att formulera en regional konstnärspolitik.

Formen för samråd väljer regionen själv. KLYS verkar för att dialoger sker i formaliserad form, dvs. att det finns en kontinuitet och långsiktiga strategier för att involvera professionella kulturskapare i dialog runt kulturplanens framtagande, genomförande och uppföljning. Vi har nyligen kartlagt det regionala kulturskaparsamrådsarbetet i landet och ska under hösten 2017 presentera en samrådsguide med rekommendationer för samrådsarbetet i regionerna. KLYS verkar också för att

samråden, där yrkesverksamma kulturskapare bidrar som experter, arvoderas. Vi har för ändamålet tagit fram särskilda arvodesrekommendationer i samarbete med våra medlemsorganisationer. Arvodesrekommendationerna ses nu över och nya kommer att presenteras inför 2018.

Bland KLYS viktigaste frågor, som även gäller arbetet med regionala kulturplaner och samverkansmodellen, är att principen om armlängds avstånd används och värnas. Denna princip har skapats för att konsten ska kunna stå fri från politiska viljor, och är av yttersta vikt för att konstnärlig frihet ska kunna upprätthållas och att demokratiska samtal ska kunna ske i samhället. Enligt principen ska konstnärliga och kvalitativa bedömningar inte göras av den politiska sfären utan av sakkunniga ämnesexperter, yrkesverksamma kulturskapare och konstnärliga ledare, t.ex. i särskilda referensgrupper och bedömningskommittéer. KLYS bevakar också hur konstnärlig kvalitet och utveckling får utrymme, hur mångfalden inom kulturen främjas samt balansen mellan kultur- och aspektpolitik av olika slag.

Här nedan följer en sammanfattning av KLYS mest centrala bevakningsområden, när det gäller regionala kulturplaner och regional kultur- och konstnärspolitik:

Grundläggande värden

- Hur bevakar kulturplanen kulturens egenvärde och balansen mot aspektpolitik?
- Bidrar den här satsningen till konstnärlig kvalitet och förnyelse?
- Hur arbetar regionen med principen om armlängds avstånd?
- Hur arbetar regionen med att främja mångfald inom kulturen?

Kulturskapares villkor

- Vilka förutsättningar behövs för att professionella kulturskapare inom alla konstområden ska kunna verka i regionen? Hur formuleras regional konstnärspolitik i regionen?
- Vilka målsättningar formulerar regionen utifrån betydelsen av rimliga avtal och ersättningar till kulturskapare för deras arbete?
- Hur kan regionalt verksamma kulturskapare stödjas med kompetensutveckling och vidareutbildning? Hur kan man på andra sätt stödja de yrkesverksamma som vill utvecklas och vara kvar i regionen?
- Hur diskuterar och synliggör regionen skillnaden i villkor mellan yrkesutövande och ideella utövare?
- Vilka stödfunktioner finns för professionella kulturskapares företagande i regionen?
- På vilka sätt kan regionen och dess kommuner integrera kulturskapare som självklar samarbetspart?

Kulturell infrastruktur

- Hur ser utbudet ut av lokaler för mötesplatser och arbetsplatser i regionen? D.v.s. replokaler/verkstäder/träningslokaler/inspelningsstudios m m. Vad kan byggas ut, förstärkas lokalt och/eller regionalt?
- Vilken strategi formulerar regionen i sin kulturplan angående samspelet mellan institutioner och det fria kulturlivet?
- Vilka regionöverskridande verksamheter finns och vad har regionen för utvecklingsmål för dessa?
- Hur planerar regionen att arbeta med och utveckla nationella och internationella samarbeten?

2 Generella utgångspunkter och kulturplanens disposition

KLYS välkomnar att Region Jönköpings läns förslag till ny kulturplan tydligt tar sikte på att stärka villkoren för konstnärligt skapande och hur det professionella kulturlivet och de yrkesverksamma kulturskaparna i länet bättre ska stimuleras och samordnas i relation till övriga aktörer och de olika nivåerna i regionens kulturliv.

Region Jönköpings län har cirka 350 000 invånare fördelade på 13 kommuner. Liksom många andra svenska län/landskap är andelen glesbygd stor och tätorterna små, vilket skapar utmaningar för det kulturpolitiska utvecklingsarbetet och den regionala kulturella infrastrukturen. Jönköpings kommun har ca 136 000 invånare, staden är väsentligt större än övriga i länet och rymmer också de flesta länskulturinstitutionerna.

Jönköpings län har varit med i kultursamverkansmodellen sedan 2012 och detta är regionens tredje kulturplan inom ramen för modellen. Planen ska gälla från 1 januari 2018 till 31 december 2020.

Generellt finner KLYS att det är en välskriven kulturplan. Den är dock relativt kort i sin helhet och bitvis svepande och korthuggen i vissa redogörelser. Det aviseras emellertid redan inledningsvis att planen ska kompletteras med uppföljningsbara handlingsplaner och uppdragsbeskrivningar, samt utförligare i ett avsnitt i slutet av dokumentet hur regionen planerar att gå till väga under planperioden med konkretion. Vi tror ändå att kulturplanen, oavsett kommande handlingsplaner, skulle tjäna på att ges fler fördjupande avsnitt med strukturella problematiseringar kring de ofta ambitiösa kultur- och konstnärspolitiska förslagen, som presenteras i dokumentet.

Innehållsförteckningen följer på det stora hela normen för kulturplaner. Verksamhetsområdena redogörs enligt gällande förordning med små undantag. Vi vill påpeka att avsnittet om dans skulle kunna läggas ihop med övrig scenkonst och musik i ett och samma avsnitt för bättre överskådlighet. Vi noterar att planen saknar egna avsnitt för bl.a. konstarnas foto och design, vilket flera andra regioner nuförtiden lyfter specifikt i sina kulturplaner, även om områdena inte formellt ingår i samverkansmodellen.

3 Begrepp och definitioner

KLYS välkomnar kulturplanens tydlighet kring yrkesbegreppen och de olika aktörerna och nivåerna som finns i kulturlivet och som planen omfattar. Genomgående särskiljs de kulturpolitiska perspektiven på professionella kulturskapare, ideella kulturaktörer och amatörkultur så att det för läsaren blir tydligt vem som avses och hur nivåerna relaterar till varandra i regionens kulturpolitik.

Vi finner det positivt att begreppet "professionell kulturskapare" används frekvent i kulturplanen, men vi vill uppmärksamma att det trots allt förekommer en rad anmärkningsvärda undantag i begreppsanvändningen, som i vissa fall borde korrigeras inför slutversionen för att undvika begreppsförvirring och inkonsekvenser. T.ex. hur begreppet "kulturutövare" används på sidan 6.

I avsnittet om litteraturen på sidorna 17-18 vore det bra med en renodling av begreppsanvändningen när det gäller professionellt verksamma författare och översättare i länet. Det blir oklart i nuvarande skrivningar när begreppen skiftar mellan både "avancerade utövare", "litterära aktörer", "professionella aktörer och "det litterära professionella utövandet".

Vi påminner dessutom om att "fri" begreppet "fri professionell kulturskapare" är olyckligt och i viss mån missvisande då det insinuerar att det skulle finnas andra "ofria" kulturskapare. Det räcker i all tydlighet med att genomgående tala om "professionella kulturskapare", vilka då alltså omfattar såväl fritt verksamma, som institutionsanställda kulturskapare. Det är dock något helt annat att tala om kulturinstitutionsverksamheter respektive *det fria kulturlivets* aktörer.

KLYS förespråkar, liksom Konstnärsnämnden, att begreppet konstnär används för att beteckna verksamma inom alla konstområden, och inte enahanda i betydelsen bild- och formkonstnär, så som nu är fallet i remissversionen. Därför menar vi att det vore på sin plats att i planens skrivningar om bild- och formområdet specificera begreppet konstnär utifrån vilket konstområde det handlar om, och i stället alltså tala om bild- och formkonstnärer, exempelvis på sidan 19 och i rubriken längst ner på sidan samt vidare i brödtexten på sidan 20.

Det är bra att kulturplanen har ett särskilt avsnitt som lyfter kultur, mångfald och integration. KLYS saknar emellertid skrivningar om begreppen kulturell och konstnärlig mångfald i betydelsen upprätthållandet av en bredd i det konstnärliga utbudet i regionen och hur goda förutsättningar för alla konstområden (även de mindre publika) ska kunna utvecklas i regionen under planperioden. KLYS hoppas att den färdiga versionen av kulturplanen kompletteras med sådana skrivningar. Jämför Unescos konvention till skydd för kulturell mångfald, som Sverige och EU anslutit sig till, och som också har bäring på den regionala nivån.

Vi vill påpeka att vi välkomnar att regionen särskilt lyfter främjande av "gränsöverskridande projekt" där olika konstformer blandas (sid 12), och det man på sidan 9 kallar "utveckling av konstöverskridande samverkan". Dessa skrivningar skulle kunna kopplas till ovanstående och utvecklas ytterligare i ett eget avsnitt om kulturell mångfald i kulturplanen.

KLYS värdesätter att regionen i sin kulturplan påpekar vikten av att värna om kulturens egenvärde, men saknar en redogörelse för, och problematisering av regionens syn på begreppet i sig, liksom på begreppet "konstnärlig kvalitet", som nämns i ett av de regionala målen för kulturpolitiken, men inte problematiseras ytterligare i planen.

4 Samråd med professionella kulturskapare

Region Jönköpings län saknar en formaliserad konstområdesövergripande samrådsgrupp för de professionella kulturskaparna i länet. KLYS värdesätter dock den regionala kulturförvaltningens uttalade ambitioner i saken och dess arbete sedan 2016, bl.a. i samråd med KLYS, som gjorts för att inrätta en sådan samrådsgrupp. Vi prisar också förvaltningens öppenhet i frågan och utvecklingsarbetet, då förvaltningen bjudit in KLYS och andra aktörer i regionala och nationella kulturlivet till en regional samverkansgrupp, som träffats ett flertal gånger sedan 2016.

Om behov uppstår på sikt för förändringar av samrådsprocessen med kulturskapare står KLYS gärna fortsatt till kulturförvaltningens tjänst med stöd, samråd och rådgivning. Vi kommer, som tidigare nämnts, under hösten 2017 att presentera en samrådsguide för både kulturskapare och tjänstemän med rekommendationer om hur ett kulturskaparsamråd bör se ut och vad dess arbete och funktioner bör omfatta.

När det gäller att etablera ett kulturskaparråd i länet vill vi understryka att det är viktigt att samrådet omfattar både det man kallar "fria kulturskapare" och kulturskapare anställda vid kulturinstitutioner i länet. Det är olyckligt om de institutionsanställda kulturskaparnas erfarenheter och synpunkter inte kommer fram på grund av obalans i representationen i kulturskapardialogerna, dvs. om vissa

kulturskapare i länet får egen direktrepresentation och dialog, medan institutionsanställda, oavsett anställningsform, kanske bara representeras kollektivt via någon person på ledningsnivå. KLYS understryker vikten av att Region Jönköpings län beaktar denna problematik och agerar för att lyfta *alla* de professionellt verksamma kulturskaparnas röster och perspektiv i länet, oavsett deras anställnings/verksamhetsform och institutionskoppling.

Vi efterlyser för övrigt i kulturplanen redogörelser för hur samrådsarbetet inför framtagandet av planen gått till. Det vore på sin plats att lista vilka samråd som genomförts och när de gjorts.

5 Kulturpolitiska utgångspunkter och mål

KLYS välkomnar att regionen överskådligt redogör i kulturplanen för relationen mellan det regionala utvecklingsarbetet och länets kulturpolitik. Vi sätter värde på att bl.a. konstnärlig kvalitet lyfts bland de regionala målen. Av de sex kulturpolitiska prioriteringarna för planperioden är det i KLYS ögon särskilt positivt att regionen lyfter "Villkor för konstnärligt skapande", samt "Kulturell infrastruktur", och att "Det fria professionella kulturlivet" är ett av fokusområdena.

Vi tror dock att avsnitt 2.2.1 om den regionala utvecklingsstrategin kan formuleras ännu tydligare och mer konkret när det gäller hur kulturen som politikområde relaterar till strategin i praktiken, och samverkar med andra politikområden under planperioden. I avsnitt 2.2.2 på sidan 5 påpekas att regionen ser kultur som "en stark faktor inom den regionala utvecklingen". Därefter följer två korta stycken där kultur respektive konst definieras på en basal nivå utan vidare resonemang, vilket får oss att undra vad som avses med dessa skrivningar. Avsnitt 2.2.2 framstår i sin helhet i nuvarande form som ganska oklart för läsaren.

KONSTENS EGENVÄRDE OCH KVALITETSBEGREPPET

Som vi nämner ovan under punkt 3 skulle kulturplanen tjäna på att få en specifik redogörelse för hur regionen ser på begreppet konstnärlig kvalitet, och hur man avser att arbeta under planperioden för att värna om den och upprätthålla en hög nivå på länets kulturliv. Vi ser gärna ett eget avsnitt i planen om konstens egenvärde med utförligare resonemang kring regionens syn på kultur, konstnärligt skapande och kvalitet.

Avsnitt 2.3.5, fokusområde integration: Kulturens egenvärde måste betonas när man pratar om att använda det som ett verktyg. Integration får inte bli ett alibi, eller en förutsättning, för att man ska våga satsa på kultur.

ARMLÄNGDS AVSTÅND

Det är positivt att principen om armlängds avstånd nämns i planen, men en sådan viktig princip bör inte nämnas enbart i förbigående, så som nu görs på sidan 5. KLYS efterlyser i planen en (kortfattad) redogörelse för hur regionen arbetar under planperioden för att upprätthålla principen, och om den i viss mån även omfattar tjänstemannanivån i länet. Här kan det vara på sin plats med skrivningar om huruvida särskilda referenspersoner med expertkunskap avses tas in vid behov för vissa bedömningar av projektstöd, eller inte.

6 Kulturskapares villkor och regional konstnärspolitik

Det är i KLYS perspektiv som sagt ett ambitiöst anslag i Region Jönköpings läns förslag till kulturplan när det gäller konstnärspolitiska åtgärder och vi välkomnar att planperioden lyfter både kulturell infrastruktur och bättre villkor för konstnärligt skapande som politiska prioriteringar. Som ett av

fokusområdena nämns "Det fria professionella kulturlivet". Här listas en rad saker som KLYS självfallet sympatiserar med.

EKONOMISKA VILLKOR OCH UPPHOVSRÄTT

När det gäller ekonomiska villkor för professionella kulturskapare nämns i avsnittet om Bild och form med all rätt bl.a. MU-avtalet för bild- och formkonstnärer. Det bör dock tilläggas i kulturplanen att andra kulturskapargrupper omfattas av kollektivavtal och/eller andra avtal och arvodesrekommendationer/minimivåer, som också ska respekteras i det offentligt finansierade regionala kulturlivet, jämför KLYS och våra medlemsorganisationers rekommendationer. I sammanhanget är det värt att upprepa vikten av att regionen värnar om att följa gängse regler för upphovsrätt i all offentligt arrangerad kultur.

Vi anser att det i listan över villkoren för konstnärligt skapande i avsnitt 2.3.2 på sidan 6 bör läggas till en skrivning om att nivån på ersättningen till yrkesverksamma kulturskapare är en viktig del för att möjliggöra för dem att bo kvar i länet och att försörja sig på sitt yrke. Som generella riktlinjer för länets kulturliv bör det påpekas att ersättningar självklart inte ska gå under gällande kollektivavtalsnivåer, även om den som beställer arbetet inte omfattas av dessa.

KULTURELLA OCH KREATIVA NÄRINGAR

Vi noterar också att en redogörelse för kulturella och kreativa näringar (KKN) i stort sett helt förbises i detta förslag till kulturplan. KLYS skulle i planen gärna se mer information om hur den regionala kulturpolitiken relaterar till andra politikområden och näringar, och till regionens utvecklingsarbete kring kulturella och kreativa näringar, som i förbigående nämns i avsnittet om scenkonst på sidan 14.

Vi föreslår att det i listan över villkoren på sidan 6 läggs till något om det som lyfts på sidan 14 om att "långsiktigt skapa en starkare ekonomisk bas för professionella kulturskapare". Och att detta problematiseras djupare i ett separat avsnitt i kulturplanen för att skapa bärighet och substans i de goda konstnärspolitiska ambitioner kulturplanen i övrigt framvisar.

KARTLÄGGNING AV KULTURLIVET

KLYS rekommenderar regionen att under planperioden utförligt kartlägga länets professionella kulturliv; vilka kulturskapare som är yrkesverksamma inom varje konstart och knutna till de olika kulturinstitutionerna, samt under vilka villkor de utför sina uppdrag och anställningar. En sådan kartläggning bör vara ett levande dokument att ständigt uppdateras för att skapa en god grund för en väl förankrad och utvecklad regional konstnärspolitik, som inger förtroende hos alla inblandade parter.

7 Synpunkter gällande de specifika konstområdena

7.1 Professionell teater-, dans- och musikverksamhet

I kulturplanens avsnitt om scenkonst och musik märks att regionen har generellt höga ambitioner för scenkonsten i länet. KLYS värdesätter att regionen lyfter både fria grupper och lokala arrangörers viktiga roll för utvecklingen av scenkonstutbud och turnéverksamhet i länet.

Vi vill poängtera att det är viktigt att uppmärksamma att kulturinstitutionerna har svårt att upprätthålla och utveckla verksamheten eftersom uppräknings av medel inte sker i samma takt som löne- och prisökningar. Detta är synnerligen kännbart på scenkonstområdet.

Dansområdet lyfts i ett särskilt avsnitt separat från scenkonstavsnittet, och vi kan tycka att det vore mer överskådligt och logiskt om regionen i kulturplanen redogör för teater, dans och musik i samma avsnitt.

När det gäller dansutvecklingen i länet sympatiserar KLYS självfallet med de goda intentioner regionen har, men ser fram emot mer konkretiserande i handlingsplanerna kring hur man tänker sig att bättre samverkanstrukturer ska genomföras i praktiken. Det är positivt att nycirkusen nämns som konstform, men om länet inte har några planerade satsningar under planperioden torde denna skrivning kunna utelämnas helt.

Det är bra att residensverksamhet ”bör bli ett naturligt inslag i det övergripande regionala arbetet” – men vad innebär detta i praktiken, och hur?

7.1.1 Musik

Kulturplanen lyfter institutionernas betydelse för helheten i länets kultur- och musikliv. Därför är det mycket anmärkningsvärt att det i planen inte skrivs ett enda ord om den egna ensemblen i länet, liksom inget heller om hur man tänkt sig att utveckla SMOT under planperioden. Kulturhuset Spira är väl ändå avsett att vara navet för musik och teater, och att inte regionen nämner det i sin kulturplan ter sig mycket märkligt. Vi uppfattar planens nuvarande skrivningar om musik som att man vill bygga musiklivet på frilansande musiker. Om så är fallet är det oroväckande i ett KLYS-perspektiv, som ju handlar om att skapa goda förutsättningar och arbetstillfällen för *både* frilansande *och* institutionsanställda kulturskapare.

När det gäller fokusområdet Kulturskolan i avsnitt 2.3.3 tycker vi att regionen helt missar kulturskolans betydelse och uppgift för att säkra återväxten av de professionella musiker som man skriver om i planen. Vi finner skrivningen om kulturproducenter vag och resonemanget oklart i sig. Jönköping har en heltidsanställd orkester i sin kommun och borde därmed ha ett helhetsperspektiv på hela utvecklingskedjan av musiker från kulturskola till professionell musiker.

7.2 Litteratur

KLYS välkomnar Region Jönköpings läns ambitioner för litteraturens och läsandets utveckling i regionen och att kulturplanen lyfter litteraturen som konstform vid sidan av läsfrämjande insatser. Vi ställer oss dock frågande till somliga formuleringar och resonemang, vilka framstår som vaga i sakfrågan, bl.a. följande på sidan 17: ”Möjligheterna att uttrycka sig i skrift som en fritidssyssla under uppväxten bör arbetas fram.”

När det gäller litteraturfrämjandet överlag ser vi gärna att regionens fokus på barn och unga inte sker på bekostnad av satsningar på litteratur och läsande även för andra ålders- och målgrupper.

Som vi nämnde under punkten 3 ser vi helst att begreppsanvändningen i avsnittet om litteratur stramas åt. Bl.a. är begrepp som ”de avancerade utövarna” diffust och antyder att regionen inte drar en tydlig gräns mellan yrkesverksamma författare och översättare, och personer som har skrivandet som hobby.

I övrigt välkomnar KLYS att Jönköpings län föreslår att öppna upp för att även mindre kommuner i länet ska omfattas av ett fristadsprogram för hotade författare.

7.3 Bild och form

Bild- och formkonstnärer är en av de konstnärliga yrkesgrupper som har absolut lägst inkomster. Medianinkomsten för bild- och formkonstnärerna i Jönköping är 16 769 kronor, trots att många konstnärer har långa akademiska utbildningar. Siffran kan jämföras med den genomsnittliga månadsinkomsten i länet som enligt SCB var 24 320 kronor (2014)¹.

Fler än sju av tio yrkesverksamma bild- och formkonstnärer i Jönköping uppger att de måste brödjobba med annat än den konstnärliga verksamheten för att kunna försörja sig. 36 procent av bild- och formkonstnärerna i regionen uppger att de tvingats tacka nej till att medverka i en utställning för att ersättningen och villkoren varit så dåliga att de inte har haft råd att medverka, och 87 procent svarar att de vid utställningar inte fått utställningsersättning enligt MU-avtalet².

Kulturplanens avsnitt om bild- och formområdet är kort men sakligt. Fler konkreta åtgärder skulle dock gärna kunna omnämnas. Det är positivt att det finns en uttalad ambition att stärka Region Jönköpings län som bild- och formregion. Det är också positivt att MU-avtalet och enprocentsregeln implementeras i regionen, även om det finns ett behov av förstärkta insatser på dessa områden.

KLYS föreslår att:

- Region Jönköpings län utarbetar en bild- och formkonststrategi/handlingsplan med konkreta förslag på hur konstnärers arbetsvillkor inom detta område ska förbättras, i dialog med länets bild- och formkonstnärer och dess organisationer.
- Region Jönköpings län skriver in i den regionala kulturplanen att ambitionen är att bild- och formkonstkonstnärer ska erhålla MU-avtalets utställnings- och medverkansersättning, inklusive ersättning för sin arbetstid, när de ställer ut i regionen. Här behövs samverkan och en plan för att MU-avtalet ska implementeras på regional såväl som kommunal nivå.
- Region Jönköpings län inför en regional MU-avtalspott till vilken mindre arrangörer i regionen kan söka medfinansiering för att bild- och formkonstnärerna ska få MU-avtalsenliga ersättningar inklusive ersättning för konstnärernas arbetstid. Regionen bör erbjuda sina och kommunernas kulturpolitiker, tjänstemän, utställningsarrangörer och konstnärer en workshop om MU-avtalet, åtminstone vartannat år. Regionen bör även årligen redovisa hur MU-avtalet har implementerats.
- Region Jönköpings län utarbetar metoder/riktlinjer i dialog med regionens kommuner för hur arbetet med enprocentsregeln i stadsplaneringen ska gå till, vilket även ska säkra hög kvalitet genom att den konstnärliga sakkunskapen tas tillvara i hela planerings- och projektcykeln.
- Region Jönköpings län säkerställer kompetens och resurser för att kunna vara ett stöd till kommunerna i att utveckla riktlinjer och metoder för implementeringen av enprocentsregeln.
- Region Jönköpings län redovisar årligen för när och hur enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning har tillämpats i länet och arbetar aktivt med att synliggöra de offentliga konstverken.
- Regionen för en könsuppdelad statistik avseende inköp av konst och offentliga uppdrag, fördelning av stipendium och utställningar.
- Region Jönköpings län utvecklar kompetens och resurstöd för att underlätta för kommuner att integrera bild- och formkonsten och kulturen i samhällsplaneringen.

¹

http://www.konstnarsnamnden.se/Sve/Publikationer/PDF/Knamnden_Rapport_Konstnarernas_Inkomster_Webbversion_2016_12_20.pdf

² http://www.kro.se/sites/default/files/Stora_konstnarsenkaten_maj_2014_Utsikt_fran_ateljeerna.pdf

7.4 Film

KLYS värdesätter att Region Jönköpings län i sin kulturplan så tydligt lyfter professionella perspektiv på filmområdet. Det är inte självklart i alla regioner. Vi ser fram emot att följa regionens etablering av en regional filmpolitik och främjandet av konstnärlig utveckling inom filmproduktion i länet. Kulturplanen lyfter verkligen goda ambitioner för filmen som konstform, men vi saknar en problematisering och konsekvensanalys i skrivningarna i avsnittet om film och rörlig bild. Vi hoppas att kommande handlingsplaner lägger fram konkreta förslag till hur utvecklingsarbetet ska se ut och den regionala filmpolitiken ska etableras i praktiken.

8 Sammanfattande synpunkter

Region Jönköpings läns förslag till ny kulturplan för 2018-2020 är jämförelsevis kortfattad, men i både ett kultur- och konstnärspolitiskt perspektiv har den ett ambitiöst och positivt anslag med en hel del fokus på professionell kultur och villkor för yrkesverksamma kulturskapare. Vi välkomnar flera av de aviserade satsningarna inom de olika verksamhetsområdena i planen, men efterlyser mer problematisering och faktaunderbyggande kring förslagen, samt hur kulturpolitiken relaterar mer konkret till den regionala utvecklingsplanen och andra politikområden. Nuvarande förslag till kulturplan, förstår vi, kommer att kompletteras med uppföljningsbara handlingsplaner och uppdragsbeskrivningar, och vi ser fram emot att titta närmare på dessa framöver.

Efter en genomläsning ger kulturplanen i sin helhet ett något svävande och visionärt intryck, med ett kulturpolitiskt filosoferande och pedagogiskt grepp, vilket får oss att undra över dokumentets funktion i sig och vem avsändaren främst vänder sig till med skrivningarna. Detta grepp är inte fel i sig, men bitvis vore det önskvärt med en tydligare förankring i den regionalpolitiska verkligheten och hur olika aktörer i Jönköpings läns kulturliv rent konkret är tänkta att samverka och i vems regi.

I ett KLYS-perspektiv är alltså planen till stora delar mer av en kulturpolitisk läges- och omvärldsanalys fylld av många viktiga konstateranden, t.ex. om kulturens generellt viktiga roll i samhället, än en kulturplan i ordets rätta bemärkelse för den regionala kulturen med konkreta uppslag och riktlinjer för hur man tänker arbeta under de kommande fyra åren med länets regionalt finansierade kulturliv och den kulturella infrastrukturens utveckling i detalj.

Självfallet lyser ändå många i sak goda ambitioner och intentioner fram i detta genomgående välformulerade dokument. KLYS värdesätter särskilt att de professionella kulturskaparnas villkor lyfts i ett eget avsnitt (som vi hoppas blir ännu utförligare i slutversionen), liksom att man understryker vikten av sakkunskap och erfarenhet när det gäller att upprätthålla konstnärlig kvalitet. Detta till trots oroas vi över hur yrkesverksamma inom respektive konstområde ska stimuleras i praktiken under aviserad planperiod för att regionen ska säkra en fortsatt hög nivå, god utveckling och återväxt för den del av det professionella kulturlivet i Jönköpings län som finansieras inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Vi understryker emellertid att det är upplyftande att se att denna kulturplan låter konstnärliga egenvärden dominera över instrumentella aspekter i den regionala kulturpolitiken, men efterlyser en konsekvensanalys för förslagen till satsningar. Det finns alltid ett behov av en välavvägd samordning mellan regionens politikområden och en lyhördhet för hur villkoren skiljer sig mellan olika konstarter när det kommer till just relationen mellan ett fritt konstnärligt skapande och en marknads kommersiella spelregler.

KLYS ser fram emot en fortsatt givande dialog med regionen i kultur- och konstnärspolitiska frågor, och ska med stort intresse följa regionens kultur- och konstnärspolitiska utvecklingsarbete under kommande kulturplanepå period.

Vi hoppas på ett inrättande av en formell samrådsgrupp med de yrkesverksamma kulturskaparna framöver. I sammanhanget tar vi gärna del av en konkret kartläggning av regionens professionella kulturliv och hur dess olika aktörer samspelar i ännu högre grad med det professionella kulturlivet utanför de regionala institutionerna, och tar intryck av kulturskaparnas erfarenheter.

Vi vill slutligen tacka Region Jönköpings län för att vi getts tillfälle att ta del av remissutgåvan av den kommande kulturplanen och inkomma med detta yttrande.

För KLYS,

Carl Liungman
Regionalpolitisk sekreterare

KLYS – EN SAMLAD RÖST FÖR SVERIGES KULTURSKAPARE

Sveriges Författarförbund, Dramatikerförbundet, Svenska Journalistförbundet, Sveriges Läromedelförfattares Förbund, Konstnärernas Riksorganisation, Svenska Tecknare, Svenska Fotografers Förbund, Föreningen Svenska Tonsättare, SKAP, Svenska Musikerförbundet, Symf, Teaterförbundet för scen och film, Svenska Regissörsföreningen, Oberoende Filmarens Förbund, Unionen, fackklubben vid SR, SVT och UR

Alströmergatan 12, 7 tr, 112 47 Stockholm, +46 (0) 709480963, klys@klys.se, www.klys.se